

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 Ft — kr.
Félévre 5 " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **ILJ. MÓRÍ CZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Négy hasabos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzet
írdetek alkú szerint utányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin
den külön beigtatásért 30 kr.

Aratók sztrájkja.

Debreczen, július 3.

Napok óta kapjuk a távirati jelentéseket arról, hogy hol itt, hol ott ütötte fel magát a már hónapokkal ezelőtt fenyegedett rém, az aratási sztrájk s a kormánynak kilátásba helyezett segítő munkásai, — a kiket a zavargó vidékre küldött, nem érnek egy hajlófát, mert nem bírnak annyit dolgozni, mint a mezei munkához hozzászokott magyar nép s ezért gunytárgyai a zavargók körében s épen ez az intézkedés csak jobban elmérgesíti a viszonyokat s lehetlenné teszi jövőre is a békés megnyugvást.

A sajtó is szélteben foglalkozik az itt vázolt bajokkal s különösen két cikk az, amely erről a tárgyról szólván megragadta figyelmemet. Az egyik az Egyetértés „Közéletünk” rovatában, a másik a Budapesti Naplóban jelent meg s mindakettő a szenvedély és a guny fegyvereivel ostromozza a kormányt azért az előre kiczirkalmazott és még sem sikerült erőszakos eljárásért, azonban a helyzet megítélésében mindakettő — még a viszonyokat gazdasági praksziséből közvetlenül ismerhető Hoitsy Pál is — tovább engedi magát szenvedélye által ragadtatni, mint azt az igazság megengedi s védelmébe veszi a munkás népet mindenki szemből, mint

szegényt, akinek most kell megkeresnie a télire valóját.

A Bud. Napló cikke penget ugyan valami egyéb orvosszert is, hanem csak érintve s áttér a demokrácia fejtegetésére igazi zszurnalisztikai fordulattal, pedig egyenesen üstökén ragadta volna meg a tárgyat, ha ki nem ereszti kezéből a progresszív adók kérdését.

Megirtuk már nem egyszer, hogy a mezőgazdasági munkáskérdést másként, mint kölcsönös engedékenységgel megoldani nem lehet s a munkásnépnek első sorban arról a hiu ábrándról kell letenniük, hogy ma is képesek megkeresni az aratási idő alatt egész téli élelmüket. Ez az idő elmúlt; hanem épen azért a kormánynak kötelessége volna a csendőrség szaporítása helyett, hogy gondoskodnék minden vidéken a munkásnépnek állandó téli megélhetéséről s venné le a terhet a kisbirtokos osztályról a progresszív adórendszer behozatalával, hogy ekként a munkásnép mellől elvonjuk a most szegénysége és nagy terhei miatt versenytársként álló kisbirtokos osztályt. Mindenestre óriási horderejű a mezőgazdasági munkáskérdés megoldásában a latifundiumok és hitbizományok kérdése is, a melynek rendezését a mai bölcs és erélyes kormányrendszer előidézte véres jelenetek mind égetőbben sürgetik. Azonban addig is, míg ezek törvényhozási rendezést nyernek, sőt

épen azért, mert erre a legközelebbi jövőben az uralkodó politikai viszonyok között alig lehet valami kilátás: a munkaadók igyekezzenek mindenütt lehetőleg békés uton végleges egyezsége lénni a munkásokkal, mert nem szabad elfelednie senkinek, hogy a mai lázadást szétverheti a csendőr és a katonaság, de azt a népet, a melylyel okkal, vagy oktalanul, a szenvedély azt nem kérdi — megsza-goltatták a puskaport: békére hangolni többé sohasem lehet s a haza jövőjét teszi mindenki minden emberfejjel kockára, a melyre a csendőr ráfogta a fegyverét!

Salus rei publicae suprema lex esto!
Kohányi Gyula.

BELFÖLD.

A parlamenti helyzet. nap nap után bonyolultabbá lesz és a kibontakozást csak nehezíti a kormánypártnak a legmegátalkodottabb makacssággal takargatott kétségbeesése. Hirdetik és hírsztelik, hogy daczolnak az ellenzék erejével és ugyanakkor önkéntelenül vetik föl a kérdést, hogy nem lehetne-e mégis valamiképpen megegyezésre jutni. Az ellenzék azonban most már tudatában van erejének és míg egy héttel ezelőtt némelyek egyszerű napirendkérdéssel elintézhetőnek vélték a felforgó differenciákat, addig ma már senki sincs, aki ezt komolyan kívánná. Ma beszél fognak Horváth Ádám, Kolozsváry Kiss István és Marsovszky Endre, hétfőn az egész ülést Sima Ferencz be-

ségi erejét, még pedig — mint azt könnyű számítás mutatja — értékének 85 milliómod részével.

A víz nyugalmi földszíne nem maradhat tehát meg, hanem a kisebbített vonzásnak engedve, a Hold felé közeledik az emelkedik.

Egészen hasonló hatás mutatkozik a Holddal szemben fekvő oldalán a Földnek, míg azon helyeken, melyek a kettő között fekszenek, melyek számára tehát a Hold közepén 24 óra 48 minuta alatt tesz látszólag egy keringést a Föld körül, következik, hogy ezen időközön, egy holdnapon belül kétszer van áradat és ugyannyiszor apadás valamely helyen.

Óriási tömege, bár nagyobb távolsága mellett a Nap is észrevehető tengerjárast hoz létre, mely a Hold által létesített tengerjárásnak mintegy felét teszi. A két áradás összegeződik Új és Telehold idején, különbségével hat ellenben a két negyed idejében.

Mivel a hold egy hónap, a Nap ellenben egy év alatt kerüli meg egyszer a Földet s ez idő alatt egyszer az aequator északi majd annak déli oldalán is áll, következik, hogy egy félév, illetve egy félhó lefolyása alatt a tengerjárás nagyságában változás mutatkozik; a tengerjárásnak, mint, mondani szokás, fél napi félhavi és félévi periodusa van.

De nemcsak a könnyen gördülő tenger-vízben jó létre tenger járás, hanem a ridegnek látszó földkéregben is. A tengeren járó hajó

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Bizalom.

— Egynemely honatyáról. —
Irtta: **Ábrányi Emil.**

Tudnád csak, magyar nép,
Hogy az a ki büszkén, nagy képpel elő áll:
Elleenségeiddel hahotázva sétál.
Kolduló honvédet házából kikerget,
S dárídözva német frajllakat ölelget!

Tudnád csak, magyar nép
Hogy az a ki előtted herczeg érdemével,
És a honszerelmet emlegeti hévvel:
Darabokra vágná jó pénzért hazádat
És ha Bécs rendelné meg nyuzná a hátad!

Tudnád csak, magyar nép
Hogy az a ki színlag erdő büszke fája:
Jobban tud hajlongni, mint császár lakája!
Térden csuszva Bécsig rongy rendjel fejében,
S egy kézmozdulattal nem segít a népen!

Tudnád csak, magyar nép,
Hogy az a ki előttd nagyra van a joggal:
Gimborálgat osztrák generálisokkal,
És hízeltő szájjal azt az ebet nyalja,
Mely hazád legszentebb sebeit rugdalja!

Tudnád csak, magyar nép —
Ó ha mindezt tudnád, nem bizalmat adnál:
Furkós botot, cséplőt, vasvillát ragadnál,
S mint a rókat farkast, mint a betörőket,
Elvernéd magadtól mind egy szálíg őket!

A tengerjárás.

— A „Debreczen” tárczája. —

Irtta: dr. KÖVESLIGETHY RADÓ.

A ki az északi tenger vagy a Canal la Manche partjain gyönyörködött a tengerjárás imponzans tüneményében, látta közeledni csillagászati pontossággal a három métert is meghaladó arhullámot, mely hetenkint 200 m. széles partiszegélyt fölváltva tengerre es szárazföldre avat s mindezeknek a Földközi-tenger környékén szorgos kutatás mellett sem találhatta nyomát: az sohasem jöhetett arra a gondolatra, hogy a tengerjárás nemcsak egy tengert jellemző folyamat, hanem messze kiható általános kosznikus jelenség, mely hatásaiban az ég legnagyobb távolságban is észrevehető.

Nagyon szerencsés Kepler ama képe, melylyel a tengerjárást a Földanya keblének a lelegzéssel járó hullámzásával hasonlította össze, mert valóban az égi testek életében oly fontos jelenség, mint a szervezetek életében a legzés.

Ha a Hold valamely tengerrész fölött áll, akkor vonzása folytán kisebbíti a Föld nehé-

széli ki, míg kedden Thaly Ferencz mond hosszabb beszédet. Annyi bizonyos, hogy úgy Bányffy Dezső, mint kormánya alaposan csalódní fognak abban a várakozásukban, hogy a czukorprémium általa nős vitája egy hét alatt véget ér. — Az ellenzék szónokai nagyban készülődnek s a jövő héten már nemcsak szorosban a tárgyról beszélnek, de az ezzel összefüggő nagy közjogi és közgazdasági kérdéseket is szőnyegre hozzák.

Kath. autonomia. Ugy Debreczenben mint a vidéken is befejezték tegnap az autonómiai választók összeírását. Az ötös bizottságok mártól kezdve közszemlére tették a plébániákon a választói jegyzékeket s azok nyolcznapig a közönség rendelkezésére állanak. Ezen idő alatt a jegyzékeket bárki megtekintheti s esetleges kifogásait, a menyiben azok jogosak, az ötös bizottságok kötelesek figyelembe venni. A kik esetleg tévedésből a jegyzékből kimaradtak azok ez idő alatt még folytatólagosan felvételhetik magukat a választók közé.

Bányffy megy.

„Felment Bányffy Bécsbe a Király elébe.”

Mindég nagy fontosságu esemény az, ha — a midőn a Király üdülőni készül — utjat szegi a Miniszterelnök sürgős előterjesztésével, különösen olyan körülmények közt, mint most a mikor az országházban a kormány tehetetlenül vergődik — Mintha csak hallanám!

Előadja a királynak; Miszerint: Nem boldogul az országházban, s hogy mégis célt érjen engedje a király a ház feloszlását, vagy más fenyegetést használni, mert ő engedni nem akar a nyomorult Ellenzeknek!

A király pedig felelé: „Kedves elnök ur! Ön igen jó Adminisztrátor, megmutatta az általános választásoknál, mert olyan kormánypartot alkotott, a milyen az egész világon nincs, de annál rosszabb diplomata, mert egy olyan kormányt támogató párttal mindent ki lehetne vinni, de hozzá való képességgel”

Felsőes Király, ezennel benyujtom lemondásomat, kegyeskedjek azt elfogadni.

„Hgyje meg Elnök ur, hogy jobban is szeretném már e helyen Apponyit látni, mert hiszen a katonai akadémia letesítésével már

minden akadály elhárított arra nézve, hogy ő Miniszterelnök lehessen.”

Ekkor Bányffy okosabban nem tudván tenni elment Goluchowszkyhoz és Bádenihez tanácsot kérni, de a mikor kezét a kilincsre tenné, eszébe jutott, hogy még is balgaság volna e fényes helyzetet elhagyni s akként cselekvék. Előadá ugyanis, hogy baj van és kérte nemcsak kollegáit, hogy segítsék ki őt, mert a kiegyezésből különben nélküle semmi sem lesz Tanácsolónak a Királynak, hogy: „Engedné el inkább a 16-ik §-t, mint a czukorprémiumról szóló törvény életbe ne lépjen, mert ezáltal Ausztria nagy kárt szenved.”

A jóbarátok megígérték a közbenjárást, de másként cselekedtek, miután maguk is óhajtották a cserét. Bányffy pedig a nagy többsége mellett bukni kénytelen.

Mert csak Bányffyról lehet szó, a többi nem számít, mert bárki láthatta azt, hogy ez ideig mindenütt az ő akarata érvényesült, a vagy nem ő vette ki a választás ügyeket a Perczel kezéből, nem ő jelentette-e ki a 16. §-nál, hogy inkább bukik, de nem enged? — Tehát szó sincs Erdélyről, s a többiekéről, azok csak gépek a Bányffy kezében. — Ebből következik, hogy csak ő bukhatik a többi nem, mert azok hajlandók mással is megalkudni.

Mit nyerünk azonban Apponyival? Apponyi eszes ember, jó diptomata és még kitűnőbb szónok — Ő a keserű lapdacsokat mézesmadzagon fogja velünk elnyeletni, s nem vesszük észre hogy még többet áldozhat érdekeinkből, mint más és a mikor az édes-ségek után magunkhoz terünk, akkor látjuk a borzasztó valót.

Bárni törtéjnek azonban a Kossuth vezetése alatti ellenzék megállja helyét és bevarja az átalakítást, a melyből csak is hasznót húzhat.

Debreczen, 1897 július 2-án
Tóth Béla.
Építész.

Az ispotályi lapos ügye.

— Az ügy megvizsgálásával megbízott küldöttség jelentése az ev. ref. egyház presbiter-umának ispotályi vegyes bizottsága elé. —

Folyt és vége.

De kérdés most már, hogy a 7703 □ öl terület hol van s miként áll?

Ez a debreczeni 6620 tjkönyvben 150 rsz. a. álló az a terület lesz bizonyára, amely 5685—20 l. b. sz. a. szerepelt »Szabadtér a

Salétrom laktanya előtt a Vargakert körülnév alatt abban a tjkönyvi kivonatban, melyet a bizottsági elnök ur kívánatára alulírott egyházi ügyész az 1895. é. nov. 9-én kiíratott s mely akkor 103 hold 1354 □ ölnek volt ki-tüntetve, de azóta ismét több kiigazításon ment keresztül.

A telekkönyvi térképen különben ennek helyrajzi számja kiírva ma sincsen, annyival hihetőbb, hogy ez a valódi helyrajzi szám, mert a telekkönyvi térképen azok a részletek, melyek eme ispotály melletti területből időközben kiszakítva lettek, eme helyrajzi számmal s az eldarabolást jező számjeggyel s betűkkel jelettetnek.

Eme helyrajzi számú részletből kellett volna tehát s kell ma is a 7703 □ ölnek le s az ispotály területéhez hozzá jegyeztetnie. Emelle és hozzá jegyzés azonban ma már kissé nehéz.

Mert mint a telekkönyvi térkép is mutatja, de a természetben is látható, ugyanézen területből már lejegyezve s elkülönített birtoktestként telekkönyvezve van 1., Jelenffy Kornél s neje Kornizs Zsófia tulajdonokul 187 ²/₁₀ és 10 ⁷³/₁₀₀ □ öl a debreczeni 6599 tjkönyvben; 2., özv. Vanyek Venczelné Szodrai Julianna tulajdonokul a 2888 tjkönyvben 148 ⁷/₁₀ □ öl s ebből van elfoglalva, a tjkönyvi térképen azonban ki nem tüntetve, még egy harmadik darab föld és iskolatelekek egy negyedik darab föld és mástelől ama területet s annak többi részét terheli a városi nagy kölcsön 2600000 frt 500000 frt és 500000 forint.

Az a 7703 □ öl terület tehát, amely az ispotályhoz csatolandónak a városi mérnök által készített térképen kijelölve lett, ma a város rendelkezése alatt csak részben áll s az is elterhelve van 3100.000 frttal.

Még ha azt lehetne is tehát mondani, hogy a történet lejegyzések az egyház, illetve ispotályal szemben, mint az örök időkre szóló haszonvételre jogosított intézménnyel szemben nem jogerősek, megtámadhatók s hogy ez alapon a 7703 □ öl terület, — miután a haszoavételi jog bejegyzése voltaképp mindama kiszakításokat, elterheléseket megelőzi, — mindezekről megtszítandó s eredeti állapotba visszahelyezendő, mert hiszen ezt a jogosítottat arról értesíteni kellett volna, — a tényleges állapottal szemben ily orvoslásra gondolni itt alig lehet.

Hanem csak arra lehet gondolni, hogy vegye birtokába az egyház azt a területet, mi

természetesen nem észlelheti az emelkedést és süllyedést, mert a vízzel együtt a hajó is emelkedik és süllyed.

Hasonlóképpen mi a szilárd kérgen állva, csak a víz és szárazföld mozgási különbségét észlelhetjük. A szárazföld hullámzó mozgása természetesen sokkal kisebb mint a vízé. de mindenesetre bizonyíték amellett, hogy a Föld kérge nem abszolút rideg, hanem bizonyos fokig rugalmas.

Ugyancsak szenved tengerjárást a Föld belsejében lévő izzón folyós anyag, az ugynevezett magma, mely a felszínre jutva és a rá nehezede nyomástól fölszabadulva, a vulkánok laváját adja. A magma áradásakor, mely az előbb mondottak folytán különösen Uj- és Tehold alkalmával tekintélyes, nagyobb nyomást gyakorol a földkérgre, s ha ez enged, kiömlésre is adhat alkalmat. Ez oka Palmieri azon megfigyelésének, hogy a Vezuv kitöréseiben a bővebb lávaömlés mindig az uj- és telehold idejére esik, és oka annak, hogy Falb a különösen kritikus napokra (vulkános) földrengést jósol.

Az árapály jelensége minden kétséget kizárólag a levegő tengerében is megvan, de oly csekély módon, hogy azt a barometer leolvásásából csak a legeslegnagyobb elővigyázati szabályok mellett mutathatjuk ki. Egészen bizonyos, hogy a légkör járása nem befolyásolja még kevésbé indítja az időjárást és ezért Falb időjósításai, melyek ezen gyöngye alapon teljesen hibás számításal alapulnak, teljesen értéktelenek.

A Mars két holdja e bolygón szintén igen gyorsan váltakozó tengerjárást idéz elő; a tengerek e szomszédvilágban alig lehetnek egy pillanatig is nyugalomban, mert különben ezekben tükrözve látnók apró csillag gyanánt a Nap képet.

A tengerjárasi jelenségeknek azonban sokkal nagyobb, maradandó eredményeket is köszönhetünk; a hold vulkánokhoz hasonló hegyei és az első földi hegyek tengerjárasi jelenségeknek születtei.

A hold hegyei csak igen felületes megfigyelés alapján hasznoltanak földi vulkánokhoz, inkább igen lapos tányérokhoz lehet őket hasonlítani. Hü de tetemesen nagyobbított képei a Sziciliában található Maccalubáknak, iszapvulkánoknak, melyeknek azonban tulajdonképeni vulkánosságuk mi közük sincs. Abban az időben keletkeztek, melyben a Hold még cseppfolyós izzó test volt és hőmérséklete annyira alászállott, hogy felületén salakok képződtek. A Hold ekkor még a mostaninál gyorsabb tengelyforgással birt.

A Földdel épen szemközt fekvő röögök hégzagjai közül a tengerjárás kiemelte a folyón izzós magmát s mikor apály idejében visszacsüllyedt, a kiszorított folyadék addig megdermedt része szabálytalan gyűrűs fal alakjában visszamaradt. A következő áradatkor kiemelkedő folyadék egyrészt nagyobbította a bástyafalat másrészt oldotta megint és körvonalait mindig mindig jobban-jobban körhöz hasonlóvá tette. A hűlés további folyamatában a magma szivósága nőtt, a tengerjárasi jelenségek lomhábbakká

váltak és akárhán szor megtörtént, hogy a kibugyogó magma emelkedése közben is megdermedt. Így keletkeztek azok a contrális hegykupok, melyek sok ugynevezett kráter belsejében merednek. Egyszersmind azonban a tengerjárással járó tetemes surlódás felemésztette teljesen a Hold tengelyforgásának erejét és be kellett következni annak, amit ma látunk: hogy a Hold mindig ugyanazon arczulátat fordítja felénk, mintha csak a Földdel szilárd hajithatatlán rud segítségével össze volna kötve.

A holdhegyek e mondott képzése kísérletileg igen szépen utánoszható és a mesterséges hegyek nemcsak hogy teljesen hasonlítanak az eredetihez, hanem viszonylagos méreteikben is teljes harmónia és megegyezés észlelhető.

A Föld első hegyei hasonlóképen keletkeztek, de ezek a levegőkörben végbemenő meteorológiai folyamatoknak régen áldozatul estek és alusszák örök álmukat a törmelék alatt, mely ma a Föld először képződött kergét takarja. A Ceylon szigeti kráter, mely 70 kmnyi átmérője a Föld legnagyobb ismert kráterje, talán leginkább hasonlítható még a holdbeli hegyekhez.

Természetes, hogy a tengerjárás a földforgás eleven erejét is lassan fölemésztí, egyrészt a mozgással járó surlódás miatt, másrészt azon ütközés miatt, mely az árhulám és a kontinensek partjai között fellép. A befolyás azonban oly kicsiny, hogy hatása történeti idők óta még biztosan ki sem mutatható.

még szabadon áll azonnal, mentesítse azt a haszonélvezeti jogot veszélyeztethető tehertől és az elszakított területért követeljen — talán a terület délnyugoti részén — megfelelő területet s sűrűsége a köfállal körülkerítést.

Mindezekről azonban már a Nagytiszt. és Tek. Vegyes Bizottságnak feladata gondoskodni, mi csupán a tényállást voltunk hivatva s igyekeztünk a fentebbiekben feltüntetni — és ennek is bővebb megismerése végett a vonatkozó iratokat is, melyeket részben a telekkönyvtár s egyházi irattárból szedtünk össze, ide mellékelve bemutatjuk.

Debreczen, 1897. ápril 13-án. Könyves Tóth Kálmán bizotts. elnök. Dr. Kola János bizottsági tag. Kovács József. Jeney Sz. Miklós biz. tag. Szabó László.

Jogászkör Debreczenben.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, július 3.

Fiatl juristáink tovább akarják magukat tudományukban képezni s erre a célra egyesülni óhajtának. A tanulás és nem a szórakozás vágya ösztönzi őket erre, mint az alábbi Felhívás is bizonyítja, melyet teljes rokonszenvünk kifejezése mellett ajánlunk t. olvasóink zives figyelmébe:

Felhívás!

A jog terebélyes fája mindég új ágazatokat hajt és annak labiruthjai között az eligazodás mindég nehezebb és nehezebb.

Azon tudat, hogy azokra nézve a kit élthivatásul a jogi pályát választották nem csak hasznos, de feltétlen szükségletet képes, hogy néha-néha összefüggés, jogi esetek megbeszélése stb. által bennök a jogi érzék és jogi gondolkodás mód fejlesztessék, arra ösztönözte alólirottakat, hogy egy kör alakításának eszméjét vessék föl. Mennél nehezebb a siker; az esetleges nehézsége nem képeznek elegendő indokot arra, hogy meghátráljunk mielőtt még csak meg is kíséreltük volna az eszmék kivitelét.

Egyedüli akadály csak a közöny lehet, melyet reméljük a szükség tudata legyőzni fog.

A Mercur és Venus esetében azonban a Nap okozta tengerjárás teljesen megtette már hatásait: mindkét bolygó ugyanazon idő alatt forog tengelye körül, mint a Nap körül, jelölül annak, hogy a Nap felé mindég ugyanazon oldalát mutatja. Különböző egész általános törvény, hogy minden hold ugyanazon oldalát fordítja állandóan főbolygója felé, mi kizárólag e holdon keltett hatalmas tengerjárás eredményének tudható be.

Voltak, kik a bolygók által a Napon előidézt hullámzó mozgásokat akarták felelőssé tenni a napfoltokért, de mivel ezek számára sokkal jobb magyarázatunk van, a tengerjárás illeten hatásától bátran eltekintettünk.

Az üstökösök életjelenségeiben ellenben nagy befolyást gyakorolnak a közelükben érő bolygók által keltett árapálytűnemények. Az üstökös teste apró szilárd részecskék halmazából áll, mely a venzásnak éppoly könnyen enged, mint akár a tengervize. A végeredmény, hogy az elébb közel gömbalaku tömeg lassan lassan az egész pálya mentén szóródik el, s az üstökösből hulló csillag-raj lett.

Hatalmas tengerjárási jelenségeket észlelünk némely hullócsillagok is. A kettős csillagok ugyanis, mint tudjuk, Napok, melyek egymás körül, mint a bolygók a Nap körül, ellipszisekben mozognak.

Ha a pálya eléggé lapult, akkor a kölcsönös távolságok nagyon változóknak és ennek megfelelőleg az egyik csillag a másiknak anyagában hatalmas áradásokat és hullámzást

Kérjük azon jogvégeztet egyéneket, kik ezen kör tagjai óhajtának lenni, hogy a pertárban kitett ívet aláírni sziveskedjenek Debreczen, 1897. június 27-én dr. Szende Sándor, Dr. Varga Lajos, Bernáth Kálmán, Dr. Hegedűs Jenő, Dr. Szűcs Dr. Weinberger Dóczy Emil, Nagy Kálmán, Nyíri Ernő, Kun Béla.

TARKA-ÉLET.

A nagy vakáció.

— A diákok aranynapjai. —

Légy üdvözölve te kis és nagy diákok tíz hónapi szurkolás alatt sokszor álmodott s ma már édes valóra vált arany szabadsága! nagy vakáció!

Rendezhetnek már a honatyák a tisztelt Házban obstrukciót, intézhetnek már az ifjúsághoz fulmináns kiáltványokat, hogy lépjenek a cselekvés terére, rendezzenek tüntető körmeneteket Bánffy ellen, a 16 §. mellett; prelegálhat már a jusnak legnektorabb professzora a filozófiának, teológiának legaranyosabb Cicerója vagy Szent Jánosa; abrakadabrázhatja már a fekete táblára a jó öreg Makróczy bátyáknak leghíresebb utóda a Pythagorás meg a Carnot tantételét. A »lex binomialis«-t, az »imaginariae quantitates«-t és a több 2+2-nél világosabb matematikai labirintusokat, nem terjed már arra a diák figyelmé; tuljár ez már árkon-bokron; odahaza a vén eperfa alatt, a pitypalattys határban, a szabad, az üde, harmatos szénaittos mezőn, az »édes anyám« ölelő két karja közt, a mely igaz boldogsággal zárja kebelére azt a »rossz fiut.«

Elfeledve a sok pénzt kérő levél, a sokszor célhoz vezető ráíjlesztés, mikor a pénz csaknem akart jönni; el az igazgatói figyelmeztetés, mely szülői örömben a rektor-professzor részesítette az aggódó öregeket; el még az az egy szekunda is, a mely nélkül nem is diák a diák.

Mert csak a falusi diáknak van vakációja; a városi urfi is csak falun keresi, élvezi azt, itthon a megszokott falak tömkelegében, a tüdőre nehezédő füstös, miazmás légkörben csak unalom az, nem erjed egy pipa dohányt. Pipa dohány? első pipa dohány! első

idéz elő, mi a távolságból figyelve, a változó fényű csillag benyomását teszi. Olykor az egyik csillag már talán szilárd kéreggel is bír és a földi lakó számára kialakulnak mondható. Ily hatalmas hullámzás könnyen megrepesztheti a meg gyöngöe kérget, a bgló izzón folyós anyag kiömlik és a csillag rövid ideig ismét régi fényében ragyog.

A leirt jelenség hatása azonban nemcsak az individuumokra, hanem egész rendszerekre is kiterjed. A bolygórendszer egyik legjellemzőbb tulajdonsága, hogy valamennyi bolygó holdjaikkal együtt ugyanazon irányban keringenek a Nap körül, t. i. nyugotról kelet felé. Csupán az Uránus és Neptunus holdjai tesznek kivételt ezen szabály alól, melynek 8 nagy bolygó, 15 hold és több mint 400 asteroida hódol.

E sajátos megegyezés volt egyebek között az indító ok, mely a Kant-Laplace-féle kosmogonikus elméletet keletkeztette. Szerinte a Naprendszer valamikor gázgomolyag volt, melynek forgása folytatódóan hűtés által mind gyorsabb lett, úgy, hogy a vonzóerőt elvégre is legyőző centrifugális erő egyes tömegeket, a későbbi bolygókat, választotta le. Miként a Nap testéből a bolygók, úgy váltak le a bolygók anyagából azok holdjai is. Az Uranus, különösen pedig a Neptunus holdjainak fölfedezése azonban az egész elméletet erősen megpendítette, sőt sokak előtt hitelét teljesen le is rontotta.

Csak újabb időben sikerült az ellenmondást teljesen megszüntetni, sőt a föltevésnek

cigaretta! a te egy ideig feledhet' en édeskeserű emléked is a nagyvakációhoz fűződik. A te kékes füstkarikáid s bodor felhőid chaoszában születik meg az első ábránd s az első szerelem egy kurta ruhás, szőghaju, felőbb leányiskolás bakis iránt, a ki majd az iskolai év első napjain fog feltűnni az ébredő szívű »poétának« avagy »rhétornak« a szeptemberi korzón.

Boldog diák fiúk! Ne vegyétek zokon, ha irigylem baldogságtokat! Nem vesz az el ugyse egy sugárnyit se a ti szívetek derűjéből.

Menjete! vakációzzatok! járjatok be »minden régi kedves helyet«, — mert lesz idő mikor ti is elszavaljátok velem:

«Husz esztendő, az idő hogy eljar! . . . Cserebogár sárga cserebogár.»

Verjétek ki a fejetekből két hónapra, a mivel teletömték a fejetekeket azok a sok okos professzorok: nyissátok meg szíveteket a tiszta örömmek, hiszen a szívetekre ugy is keveset adtak ott a bölcsesség falai között; pedig a szívetekre több szükségégek lesz az életben, mint azoka bölcs matematikusok, filozófusok, geologusok, astronomusok, khemikusok gondolják.

S ha majd visszajöttök, jöjjetek vissza piros két orczával, egészség színével, duzzadó izmekkel és hellgassátok az »alma mater« kálkulusokban utazó nagy tudományát, talán akkora is megérti, hogy igazán »alma mater« is legyen. ne csak pedans pedagógus. Jó vakációt! Jó szukcesszust!

Diakon.

Ujdonságok.

* **Isteniszteletek.** Az ev. ref. templomban a holnapi vasárnapon a következő rendben tartatnak meg az isteniszteletek: a kis templomban Dicsőfi József lelkész (új. Sz. Nagy Károly budapesti kántor organajátéka mellett), a Kossuth-utcai (új) templomban K. Tóth Kálmán lelkész, az ispotályi templomban Mitrovics Gyula lelkész. — Az ág. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor s d. u. 3 órakor Geiszler János Pál segédlelkész végzi az isteniszteletet.

* **A Csokonai-kör ereklyéinek átadása.** A kereskedelmi akademia palotájában a diszterem mellett levő kis termet csütörtökön d

új támasztót adni. A bolygó-leválás matematikai tárgyalása kiderítette ugyanis, — hogy a bolygó leválása után nem a főtest forgási irányával megegyező, hanem éppen ellentétes keringéssel ir.

A hatalmas központi test azonban árapályjelenségeket idéz elő, melyek a keringést késleltetik, megakasztják, majd ellentétes irányúvá teszik. Minél távolabb áll azonban valamely bolygó a Naptól, annál kisebb ezen rágyakorolt hatása, úgy, hogy éppen nem feltűnő, hogy rendszerünknek két legtávolabbi teste még az eredeti irányban haladó holdakkal bír.

Akárhány régi könyvben olvassuk még, hogy a tengerjárás jelenség főczelja összekeverni a tenger vizét, hogy valahogyan posványosodásba ne menjen át. A tűneménynek ily módon való fölfogása mindenesetre nagyon kényelmes, de tulságosan szűk látóhatárt arul el, nem méltó ahhoz, ki a természetet kutatja s kinek törekvése, sehol kiváltságokat nem keresni, hanem általános igazságokat és tűneményeket kutatni, melyek függetlenül kis lakó helyüinktől ez egész mindenségre nézve egyenlőképpen érvényesek. Az általános tömegvonzás a legáltalánosabb törvény, amelyet ismerünk: ez mozgatja a világrendszereket és azt a követ is, mely a Föld felületén esik: ez mozgatja a csillagos eget, melyről leolvassuk századok és évezredek folyamát és óránk súlyát, mely ugyancsak az időt mérő mozgást fenntartja.

e. vette át a Csokonai-kör küldöttsége társulati elnök Z a d o r Lajos urtól! Mely alkalommal a kör alelnöke K o m l ó s s y Arthur, D o b i e c z k i Sándor v. tag dr. B e n e d e k János a kör titkára a kör által megrendelt butorzatot, továbbá a könyv- és ereklyetárat es a képeket is leltárba vette fel. Dr. B e n e d e k János titkár hivatalos órákat köteles tartani bizonyos meghatározott napokon, melynek határidejét legközelebb közölni fogja a kör tagjaival s ugyanakkor mi is közölni fogjuk. Ezt az utóbbi határozatot különösen fontosnak tartjuk, mert óhajtott, hogy a kör működése ne csak a felolvasó ciklus alatt tartana.

* **A műhelyből.** Örömmel tudatjuk t. olvasóközönségünkkel, hogy K o r n h a u s e r Antal ur a mai napon tudósító minőségben lapunk szerkesztőségébe mint rendes dolgozótársunk belépett. Kornhauser urat e minőségben ajánljuk lapunk t. barátai és pártunk minden tagjának jó akaratu figyelmébe és partfogásába.

* **Tanácsülés.** Ma d. e. 10 órakor rendkívüli tanácsülés volt S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester elnökelete alatt, melyen folyó ügyeket tárgyaltak.

* **Az országos középiskolai tanár-egyesület** ez évi közgyűlését július 4-én és 5-én Győrött és Pannonhalmán fogja megtartani. 6-án kirándulás lesz Lebénybe és Magyar Ovárra. A gyűlés napirendjére a következő tárgyak vannak kiűzve: C z i g l e r Ignác, a felsőbb leányiskolák reformja; K u s z a k József, a tanárhiányról; dr. S z o m b a t h y István, a tanulókiidegesség; M o l n á r István, a tanárok alkalmazása a vallás- és közoktatási minisztériumban; M á r y Engelbert, Az erkölcsi nevelés vázlatos képe, az erkölcsi nevelés kódexének főbb irányelvei; L a t k ó c z y M. hály, középiskolai rajzoktatásunk és a filológiai és esztetikai muzeumok; K a s s a i Nandor, ismerteti lánmányát, a cikloidográfot. A közgyűlés tagjai Pannonhalmán F e h é r Ipoly vendégei lesznek.

* **Sz. Nagy Károly orgonajátéka.** Csak nem rég sirattuk el ősz kántorát a debreczeni ev. ref. egyháznak a egyszersmind diszeti az egész hazai zeneirodalomnak. Két fontos állást hagyott üresen Sz. Nagy Károly, a kántoritis az ev. ref. tanítóképző intézetének és zenetanári állását. Az utóbbira a tavaszi egyházkerületi gyűlés hirdette ki a pályázatot s az ősi fogja betölteni, a kántori állás betöltéséről eddig még nincs intézkedés, de hisszük hogy nem marad a dolog sokáig így. Ugyanis, mi n t értesülünk, az e g y h á z a d e r é k férfiak k i t ű n ő fiát Ifj. Sz. Nagy Károly budapesti ev. ref. főgimn. zenetanár próba orgonajátékra szólította fel s h o l n a p a k i s t e m p l o m b a n D i c s ő f i József lelkész mellett Ifj. Nagy Károly fogja az orgonajátékot és énekvezetést az istentisztelethez szolgálni. Felhívjuk az ev. ref. egyház minden, de különösen presbiter tagját, hogy őt meghallgatni el ne mulasszák s mennél nagyobb számmal jelenjenek meg holnap a kistemplomban.

* **Uj albiró.** Mint értesülünk, ő felsége a király a nagyváradi vidéki kir. járásbíró-sághoz a K i s s András helyére B a l a s Jenő debreczeni kir. ítélőtáblai tanácsjegyzőt nevezte ki. Legközelebb a hivatalos lap hozni fogja a kinevezést.

* **Vasutasok mulatsága.** Többször megemlékeztünk már lapunkban a vasuti altisztek multságáról, mely ma este fog lezajlani az új műhelytelep nagy termében. Hiszük és megvagyunk győződve, hogy ez a nyári mu-

latságuk is a derék vasutasoknak épen olyan jól fog sikerülni, — mint az eddigiek a múlt években. Ajánljuk is mindenkinek, aki tánczolni akar ma este és nem ígérkezett el a Dobo-pavillonba, hogy el ne szalassza a különvonalat, mely az este a meghívón jelzett időben a vendégeket az új műhelytelepre fogja vinni.

* **A pálinkamérések megnyitási ideje.** Ezek a rettenetes mérvben közhasznu intézmények tegnapelőtt óta új szabályrendelet gondjai alatt pihennek el éjfélenként s nyílnak meg reggel 5 órakor, hogy télre válna még egyórával meghosszabbítsák áldásos működésük szünetelését. Tudvalevő azonban, hogy a czimben jelzett iparral nemcsak kizárólagosan, hanem mellekesen is lehet foglalkozni p. szatóc vagy fűszerüzlet detaili intézményeképen s ezek az alapüzletek nagy kárt szenvednének s ha a főkapitányság rájuk is alkalmazná e szabályrendeletet a megnyitási ideje tekintetében. Eppen ezért kérdést is intéztek már s a főkapitányság kimondta, hogy a pálinkaméréssel foglalkozó szatócüzletek 5 óra előtt is kinyithatók ugyan, de pálinkát csak 5 órától kezdve szabad kimérni. Héyes, csak legyen aki megtartja.

* **A nők emlékező tehetsége.** Ezüst gombokat adott által Z a l a y Tamásné urnő L ö f k o v i t s Arthur helybeli ékszerkereskedőnek. L ö f k o v i t s a gombokat megcsinálva s kireperálva visszaküldte K o h n Hugo segédje által Zalayéknak. — A gombok megcsinálásáért járó 10 frtot Z a l a y n é kifizette állítólag K o h n n k. a. a mit ez tagadott. — Ebben az ügyben volt megtartva a tegnapi végtárgyalás. A büntető tanács elnöke I g y á r t ó Sándor kir. törvényszéki elnök volt, szavazó bírák Dr. S z ö k e István törvényszéki és N a g y Károly kir. táblai bírák voltak. A jegyzőkönyvet L e n g y e l Kálmán törv. jegyző vezette. A vádhatóságot Dr. G a l E n d r e kir. alügyész képviselte, míg a vádlott részéről Dr. B a k o n y i Samu ügyvéd volt jelen. A tárgyalás a tényállás előterjesztése után Z a l a y Tamás ezredesné kihallgatásával kezdődött meg ki előadta hogy az átvett gombok árát rögtön kezébe adta vádlott Kohn Hugónak. Vádlott tagadta a pénz átvételét. Ezután a tanak kihallgatása következett kik között volt Z a l a y A u g u s z t a is. A tanuhallgatás befejezte után a vádhatóság nevében dr. G a l E n d r e kir. alügyész terjesztette elő a vádat mely szerint K o h n Hugó a s k k a s z t á s v é t s é g é n v e t k e s n e k k é r i k i m o n d a n i. Ezután dr. B a k o n y i Samu mondta el szép védbeszédét és igen érdekes vita fejlődött ki az ügyész és a védő között a n ő k e m l e k e z ő k é p p e s s é g e r e n e z v e. Majd a törvényszék elnöke rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet mely szerint K o h n Hugó a büntető törvény 355 §-ába ütközés és a 358 § szerint minősülő sikkasztás vétségében bűnösnek m o u d a t i k k i s e z é r t 1 h ó n a p i f o g h á z z a l t o v a b b á p o l i t i k a i j o g a i n a k 1 é v r e v a l ó f e l f ü g g e s z t e s e l b ű n t e t t e t i k. Ezen ítélet ellen vádlott és a kir. ügyész felebeztek az utóbbi súlyosbítás végett. Z a l a y Tamásné az ítéletet tudomásul vette.

* **A Gönczy egyetel kirándulási bizottsága** holnap délelőtt gyűlést tart és pedig: 10 órakor rendező bizottsági és 11 órakor választmányi ülés hétfőn délután 4 órakor választmányiülés lesz, kedden délelőtt 9 órakor pedig közgyűlés és ezt az elutazás követi.

* **A hatvan utca kövezése és a terménypiacz sara.** Ismét lehetne valami tizenhat alczimes ponyvairodalmi rémtörténetet szerkeszteni, amelynek első lapján a sok közt az ideit hosszú czim is helyet foglalhatna, hogy megemlelje a modern kor hegedőse egy némely városi uraknak bölcsességüket, amely másképen neveztetik Abderának városáról. Mivel azonban mi nem hordunk hosszú hajzatot s nem járunk gitárral hátunkon az utcán, egyszerű rövidséggel konstatáljuk, hogy a mérnöki hivatal vadásztermének nem épen

ritkás bakesportjaihoz ismét akaszthat újabb lövés gyanát egy kiváló példányt. Nevezetesen a hatvan utca végén van a terménypiacz Debreczen városának, amelyen minden vásárkor ezer meg ezer ember s százakra menő szekerek fordulnak meg s mivel az már közzönleges istenáldás, hogy vásárkor esőnek lenni kell, sőt muszáj, csülökig dagasztják a lovak a sarat, belefutnak csikók és emberek. Történt aztán, hogy a város jónak látta azt a vidéket megtekinteni és észrevenni. Ebben a szokatlan szemleutjában azonban a fától nem látta meg az erdőt s ahelyett hogy a piacz területének kikövezését rendelte volna el, úgy látta, hogy a hatvan utca külső része szélesebb, mint a belső s ezért a közep burkolat és a gyalogjáró között van még kövezetlen terület, amelynek kikövezése azonban nemcsak nem országos, hanem egyáltalán nem is érdekl, legfeljebb magánérdekl, s mindamellett ennek a résznek a kikövezését rendelte el, sőt immár a köveket is odahordták a terménypiacz helyét, a mely pedig busás helypénz-jövedelmet hajt. — Ideje volna már felébredni egyszer, mert csakugyan a verebek is csiripelni fogják, nemcsak a ponyvairodalom hegedősei Debreczen város hatóságának abderai állapotait.

* **Jóváhagyott közgyűlési halározatok.** A belügyminiszter, mint azt a tanács mai ülésében tudomásul vette, három adománnyról szóló határozatát hagyta újabbán jóvá a városi törvényhatóságának, u. m. a Kolozsvári M a t y á s szoborra megszavazott 100 frtot, a melyet most már kíséreléssel melleklésével fognak eljuttatni A l b a c h Géza kir. tan. Kolozsvár sz. kir. város polgármesteréhez, mint a Mátýás király szobor elnökéhez, továbbá jóváhagyta a belügyminiszter azt a közgyűlési határozatot is, mely a verseczi magyar nyelvterjesztő egyesületnek 50 forint adományt szavaz meg. Ezt az összeget szintén a napokban fogják elküldeni, végül a dijnok-egylet részére tett 300 frtos alapítványt megszavazó határozatot s erre nézve utasította a tanács főszámvevőt, hogy jövő évtől kezdve 5 éven a 60—60 frtot vegyen fel a rendkívüli költségvetésbe, azt helyettesse takarékpénztárba s annak idején kamatostul fogják az egyletnek kifizetni.

* **Szántás vetési próba.** Megemlékeztünk már erről az érdekes vállalkozásról, amelyet nem mulasztunk el ajánlani olvasóink szives figyelmébe. Az érdeklődőknek tudomására adjuk, hogy az indulás holnap d. u. 3 óra 36 pkor lesz a Kossuth és piacz utca szegletéről. A próbát rendező Első magyar szab. szántóvető géppár derék vezetői Irinyi Lajos és Tarsa kis várad utca 2093. sz. a következő értesítést küldték szét a dologra vonatkozólag: tisztelt uram! A f. évi július hó 4-én, vasárnap délután 4 órakor, Lakatos Gábor ur hízalójában, a Szent-Anna utcai sorompó mellett, egy általunk ujonnan szabaldalmazott szántó-vető géppünkkel megtartandó szántás-vetési próbára van szerencsénk tisztelettel meghívni, — és kérjük, hogy ott megjelenni méltóztassék.

* **Pénztár vizsgálat.** A betegsegélyző pénztárakat tegnap óta vizsgálja Dr. B o l d i z s á r Kálmán t. b. kapitány az ipar ügyosztály vezetője.

* **Gróf Bethlen Gábor emlékezete** Az Emke igazgató választmánya — mint előre jeleztük — tegnapi választmányi ülésén egyedül annak megállapításával foglalkozott, hogy miképpen örökítse meg nagyérdemű elnökének emlékét. A választmányi ülést a kolozsvári városháza tanácstermében tartották meg, a hol az egyesület igen sok vezető férfija jelent meg. Az alelnökök azonban a közbenjót akadályok miatt hiányoztak s így Sándor József indítványára gróf Kornis Viktort kérték meg az ülésen való elnöklésre. Kornis megható szavakkal emlékezett meg Gróf Bethlen Gáborról, majd felolvasta a direktorium előterjesztését, a me-

lyet az összes választmányi tagok állva hallgattak meg. Az előterjesztés szerint az Emke így rózza le háláját boldogult elnöke iránt;

1. Megf. steti gróf Bethlen Gábor életnagyságu arcképét. Az olajfestmény elkészítésével Gyárfás Jenőt bízzák meg.

2. A legközelebbi rendes közgyűlés tárgysorozatába felveszik a boldogult felett tartandó emlékszedet, a melynek elmondására gróf Kun Geza alelnököt kéri meg.

3. Az Emke Bethlen Gábor alapítványát a rendelkezési alap kamataiból 10,000 forinttra emelik.

4. Az Emke a palotája előtt levő parkban emléksobrot állít gróf Bethlen Gábornak amelynek létesítésére az igazgató-választmány indítja meg a mozgalmat.

A választmány mindezen javaslatokat egyhanguan elfogadta s a legközelebbi ülés idejét a nyári szünet miatt szeptember 12-re tűzte ki.

Gróf Apponyi Albert a gyászeset alkalmából a következő telegramot intézte Pozsonybol az Emke direktoriumának czimére.

»Elkésve v. t. t. hir és családi körülmények lehetetlenné tették, hogy Bethlen Gábor gróf temetésén jelen legyek, a kit nálamnál melegebben seukisem gyászol.«

Apponyi Albert.

* **A Dobos pavillon mai estje.** — A várva-várt nap elérkezett itt van a kis női sziveket már hetek óta izgalomban tartó nap. Sok titkos remények s boldog csók kuforrása a kereskedő ifjak mulatsága. A siker előre biztosítva van, de hát lehet is ez maskép, mikor a forró napsugaras délutánra az estet a hűs erdőben vígzenező és tánczravagyó ifjak körében van kilátás tölteni. A multság rendező ifjuság régibb sikerei elég biztosítékot nyújtanak arra, hogy a mai multság nem csak, hogy nem marad hátrább az előbbiknél, de jóval felülmulja az eddigieket. — Fekteszt tánczra vágyó szép hölgyek vegyenel részt e multságban.

* **A kik szeretik a csirkehezt.** Szűcs János és Gá-pár József 12 éves csavargó gyerekek nagy barátai a paprikás csirkevegaluskázott v a s t a g é t e l n e k, de mivel se majorságok, se a vételhez szükséges penzüik nem volt a csirke lopás már nem szokatlan módjához folyamodtak, hogy ezen vágyukat kielégítsék. A saletrom utcai kaszárnyában lako őrmester G n a n i n a k csirkeit tengeri és buzaszom etetésével maguk után csalogattak és egy senki által nem látott helyen megfogták es hazaszállították a közös szeremenyt s az édes anya sikerült e b é d é s v a c s o r a k a t r e n d e z e t t b e l ö l ü k. De semmi sem tart örökké így a paprikás csirke szezonja sem. A folyton kevesbedő csirke állomány felünt a gazdaaszonyának és végre sikerült a két csirke barátot megfogni épp azon pillanatban, midőn — mindegyikük egy-egy csirkét szorongatva kabátjuk alatt koblúkon hazafelé siettek. Az ügy természetesen a rendőrségnél nyert befeljezést.

* **Az iparos ifj. önképző körének gyűlése.** Az iparos ifjuság önképző együletének vigalmi százas bizottsága ma este tartja utolsó nagy gyűlését az egylet (Nagy-Hatvan utcai) helyiségében, hogy a nagy erdei »Dobos« pavillonban holnap este rendezendő nyári táncz multságára vonatkozólag még hiányzókra talált intézkedéseket megtehesse. Es gyűlés megjelenésre ez uttall is felhivatnak az egylet tagjai.

* **Nagy tűz a Pallagon.** A Pallag pusztan Nagy Jakab tanyáján egy 23 öl hosszú öl széles takarmány kazal és egy csikó akol leégett. Állítólag egy elbocsátott szolgáló gényre háramlik a gyújtogatás gyanúja. A rendőrség megindította ez ügyben a vizsgálatot.

* **Sertésvész.** Legújabbban a derecskei szolgabírótság értesítette a mezőrendőrkapitányt, hogy Konyáron a sertésvész fellépett s e miatt elrendelte bizonytalan időre a zarlátot.

* **Szökési kísérlet.** Egy fegyenczet kísért a börtönőr, ki Tenkére volt szállítandó büntetésének kiállítására. A Várad-utcán a tömeges járó kellok között el szökni kísérlette meg, de rövid idei üldözés után sikerült lafogui.

* **Legelőadó kivetés.** A városi tanács a hortobágyi legelőadó tárgyában a következő felhívást tette közzé: A hortobágyi legelőn f. 1897. évben legelő jószágállományra nézve a legelőadó kivetés alapjául szolgáló jószágösszeírásai lajstrom elkészítetvén, felhívatik az érdekelt gazda közönség, hogy az adószámvevői hivatalban (Városház, kistanácsterem) f. 1897. évi július hó 5-től, július hó 25-ig közszemlére kitett összeírásai lajstromot betekintvén, esetleges kifogásait az adószámvevőség-nél a fenti határidő alatt, annyival is inkább jelentse be, miután későbbi felszólamlásoknak hely nem adatik Debreczen, 1897. évi július hó 1-én A városi tanács.

* **A differitisz gyógyítása petroleummal.** E czím alatt a M—g. ujdonságot írt, melyre vonatkozólag H e n t a l l e r Lajos orsz. gyűl. képviselő a következő sorokat intézte e lap szerkesztőjéhez:

Tisztelt Barátom!

Becsés lapod mai számában fel van említve, hogy egy olasz orvos petroleumot alkalmaz differitisz ellen.

Nem új dolog. A székely asszony már a 80-as évek elején petroleummal gyógyította torokfájós gyerekeit. Egy kis kenderkőcöt petroleumba márt, s azzal körül-körül keni a beteg torkát, míg a penészgombák, croupok le nem jönnek, s a torok vissza nem nyeri természetes színét. Honnan vette e tudományt a székelység? ki tudja! Teny, hogy ott nem dühöngött e gonosz járvány, mely az Alföld városait tönkre tette.

* **Már megint az a szerelmi bánat.** Már nem mulk el nap, hogy ne kellene beszámolnunk egy öngyilkossággal, mely szerelmi bánatból származik. Most K o v a c s Sándor 37 éves vasuti munkás, ki vadházasságban él P á l n o k Anna nevű nővel, mert kedvese részéről hidegséget tapasztalt, előbb alaposan bepalinkázott, azután bánatos érzését papírra vetette, szemére hányva leveleiben kedvese hidegségét, elbucszuk tőle és az élettől, utóiratában kérve a rendőrséget, hogy ezen tetteért az ő Annuskáját ne érje semmi bantódás. Tele fejjel, vérző szívvél ma meg éő szivarral szájában felment padlásukra és kikeresve magának egy mestergerendát, arra felkötöte magát. Mikor S z ű c s Lajos rendőrbiztos meglelte, még akkor is kezeiben szorongatta a szivart. Leveleiben különben a szegény szerelmes légyottot ad kedvesének a másvilágra.

* **A kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága** tegnap délután tartott ülésében a pénzbeszedői állásra Boda Ferencz helybeli szűrszabó mestert választotta meg, a szolgái állásra Juhász Györgyöt alkalmazta. Felemlítjük még, hogy a pályázati kérvények a pénztár hivatalos helyiségében (Kossuth utca 22) átvethetők. Egyidejűleg a pénztárnak egy igen humánus cselekedetét kell jelezniünk, a melyben ugyanezen üléseből kifolyólag egy fülbajban szenvedő tagját, a ki Debreczenben meggyógyítható nem volt, a pénztár költségén a budapesti klinikán helyezte el. Végül elhatározta, hogy dr. Popper Alajos egyleti orvost, kitüntetéssel alkalmával üdvözlí.

* **Talált gyermek.** Tegnap este a késő esti órákban fájdalmas zokogással baktatott egy piczi kis gyermek a temető-utcai árok mentén. Török Sándor, akit éppen arra vezetett utja, megszánta a síró kis gyermeket s hogy veszedelem ne érje, magához vette. Még az éjjel folyamán jelentette a rendőri közpon-ton, hogy két éves gyermeket talált, akit az folyamán magánál tart s reggel átad a rendőrségnek, a hol addig bizonyára keresni fogja — az édesanyja.

* **A költő szobra.** Mig a hatalmasok lábball tiporják nagyjaink, nemzeti vértanúink műveit, a nép megemlékezik róluk s filléreiből szobrot emel nekik, Petőfi Sándor. kinek lángelméje egész világra kiható fényvel ra-

gyogja be a jövő századokat is, a magyar nemzet egyik legnagyobb büszkesége. Mikor Petőfi emlékét műveiben a művelt nemzettek kegyelele is hódolattal veszi körül, nekünk meg a porszem is drága relikvia, mely az ő csodás életútján elterül. Az egész nemzet hálás tisztelete kíséri azokat a lelkes férfiakat, kik a nép szívében élő nagy költő szobrát megteremtették a nép fillereiből. Örömmel vesszük a hírt, hogy e hó 31-én a költő szobrát leleplezik. A segesvári Petőfi-emlék végre-hajtó bizottsága a szobor leleplezési ünnepélyére már ki is bocsátotta a lelkes meghívót. Ez a meghívó a bizottságnak egyszeremind beszámolója is, midőn tudtul adja, hogy a segesvári csatában, 1849. július 31-én elesett névtelen hősknek és Petőfinék emléksobrot emelt a hazafias közönség áldozatkészségéből. Az emlékművek egyike, egy kőből készült oszlop a csatatéren, a közös sirhalom felett áll. Másika, a költőnek sikerült ércszobra, a segesvári várban, a vármegyeháza előtti téren annak a csatatérre néző pontján van elhelyezve.

* **Hírek az orpheumból.** — Hogy a mi A n g e l o t t i n k ügyes és leleményes emb r, azt legjobban mutatja azon zsufolt helyiség, mely előtt folyton sikerült program-mal játszik társulata. Most a szép A n e t a az ágyujával rémitget, az ágyu dörrenéstől remegő női sziveket, majd meg a galambok-kali szám bájolja el a férfiak egész seregét. Igen ügyes a Jászay nőimitátor előadása. Ezeket a sikerült zeneproductiók váltják fel es mindezekhez »C a v i a « gyanánt itt vau a mi saját külön R o l a n d u n k kinek az a sajátos szerencséje van, hogy soha sem lehet megunni.

* **Czirkusz Debreczenben.** A Nagy-Károlyban sikerült előadásokat rendező K ö n y ö t Lipót a főkapitányságtól megkapta az engedélyt czirkusz előadások tartására. Már építik is a czirkuszt a Széchenyi-utca végén, úgy hogy a vasárnap még N.-Károlyban játszó társulat a jövő hétfőn mar itt tart előadást.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, július 3.

A képviselőház mai ülésén a czukoradó javaslat ellen első szónok T h a l y Ferencz volt, a függetlenségi és 48-as part új tagja. Szűzbeszédében alapos közgazdasági fejtegetésekkel lepte meg a Házat és szedte izekre a kormány poitikáját.

Utána K o l o z s v á r i K i s s István beszélt vagy másfélóra hosszat nagy derűltég között. Szünet után M a d a r á s z Imre különösen a kisczadák szempontjából foglalkozott e javaslattal sazt mint olyat, mely az országnak óriási károkat okoz, nem fogae-ta el.

M a r s c h o v s z k y Endre néppárti után

R á t k a y László nagy hatással a kérdés közjogi részét felölelő beszédben mutatta ki a javaslat hátrányait, mely annak a szellemnek bélyegét viseli magán, a melynek folytan 3 százada vagyunk Bécsnek szolgálai. (Élénk helyeslés balfelől.)

Ülés végs 2 órakor.

A német külügyi államtitkár Bécsben.

Budapest, jul. 2 A »Dekr.« ered. táv' Bécsből jelentik, hogy B ü l o w, a német birodalmi külügyminiszteruma új államtitkárja Bécsbe érkezett, hogy magát a szövetséges nagy hatalom külügyi vezetőségénél bemutatassa B ü l o w a hivatalos látogatás után G u l l o c h o v s z k y nál volt, dejeuner-n, este a Szemmeringre megy. A látogatásnak nagyon fontos következményeket tulajdonítanak.

Pályázat.

A m. kir. posta és távirvánál betöltendő 108 posta és távirva gyakornoki állásra pályázatot nyitok.

Pályázhatnak ezen állásokra az 1883. é. I t. cz. 14. §-a alapján mindazok; kik középiskolát vagy ezzel egyenragu más tanintézetet érettségi vizsgával — sikeresen végeztek, 18-ik életévüket betöltötték s magyar állampolgárok.

Ezen feltételeken kívül a pályázók községi erkölcsi bizonyítvánnyal fedhetetlen életüket, közhatósági orvosi bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a posta-távirvaszolgálatra testileg is alkalmas voltukat tartoznak igazolni.

A pályázat alá bocsátott állásokat a kerületi posta és távirdaigazgatóságok f. gják betölteni, számszerint minden igazgatóság tizenkettőt.

A sajátkezűleg írt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvények a már közszolgálatban állók által előjárásúak, a közszolgálatban nem levők által pedig az illető szolgabíró vagy polgármester útján f. é v i j u l i u s h ó 31- i g, a szerint, a hol a pályázók alkalmazást óhajtanak nyerni, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrábi posta és távirdaigazgatóság hoz nyújtandók be s a mennyiben az említett határidőig pályázók kellő számmal nem jelentkezének, később érkező folyamodványok is elfogadtnak.

A pályázók közül kiválasztottak az illető posta és távirva igazgatóság felhívására az igazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, a ki azután felfogadásuk iránt végleg határoz.

A felfogadott posta és távirdagyakornokjelöltek eskü helyett ezt pótló fogadalmat tesznek, egy (1) forint napidíjban részesítettnek s a következő feltételek mellett lépnek szolgálatba:

1. Állásukat az illetékes posta- és távirdaigazgatóság felhívására f. évi szeptember hó 1-én, vagy ha az igazgatóság másképp rendelkezik, ehhez képest elfoglalni tartoznak.
2. Kötelesek a posta és távirdaigazgatóság által kijelölendő hivatalnál, melynek fegyelmi hatósága alatt allanak, a posta és távirdai kezelést gyakorlatilag elsajátítani s ott rendes szolgálatot teljesíteni.

3. 1898 évi szeptember hó 1-re saját költségükön Budapestre, illetőleg Zágrába fognak áthelyeztetni a posta és távirdatafolyam szabályszerű hallgatására.

4. A posta és távirdatafolyam tartama alatt, mint annak rendes hallgatói a tanfolyami szabályzatnak minden tekintetben alávetik magukat, tehát a beiratási és tandíjakat is, ha csak ezek alól a szabályzat alapján fel nem mentetnek, fizetni kötelesek.

5. Napdijuk élvezetéhez a tanfolyamnak 10 óra terjedő ideje alatt megmaradnak, de ennek fejében a tanfolyam székhelyén levő posta és távirdaigazgatóság rendelkezése szerint szabad idejükben szolgálatot teljesíteni tartoznak.

6. A kik ezen feltételeknek eleget nem tesznek és a kinek magatartása vagy megbízhatósága kifogás alá esik, valamint azok is, a kik posta-távirdai szolgálatra más okok miatt találtak alkalmatlannak: a szolgálat, illetőleg ezen próbaképeni alkalmaztatás alól felmentetnek.

7. Azok viszont, a kik gyakorlati alkalmaztatásuk alatt teljesen bevalóak, a posta-távirdatafolyam szabályszerű elvégzése után posta és távirdagyakornokokká neveztetnek ki az 1892. évi IV. t. cz. 11 §-ában megállapított segélydíjjal, azaz, ha felsőbb tanintézetet végeztek, évi 500 frt, különben évi 400 frt járandósággal; a posta-távirdatafolyam szabályzata által előírt szakvizsga letételével pedig igényt szereznek a X-ik fizetési osztályba sorozott s az 1873. évi IV-ik t. cz.-ben meghatározott illetményekkel járó posta és távirdatafolyam állásokra s ha ily állásokra helyüresedés hiánya miatt azonnal kinevezhetők nem

volnának, addig, a mig kineveztetésük bekövetkezhetik, posta és távirdatafolyam minőségben nyer alkalmazást.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

CSARNOK.

A prágai ghetből.

— Kohn S. zsidó története. —

Fordította: ifj. MÓRICZ PÁL.

Egyedül jogosított magyar fordítás

Az ellenlábások. 16.

— Te aranyos, te esoda ember ie! . . .

Ugy éjlek s akként legyek egészséges, hogy ilyen maizse beheme meg nem volt soha, mióta a világ fent áll. És esókolgatni, ölelgetni kezdte az öreg embert, mintha csak pólyás baba lett volna. És Schachnernek is végig csordult a köny a szakállán, mivel ilyen szívélyes, meleg és hízeg fogadtatást nem is remélt. Reb Izrael tehát mondom, elfogadom a harmincz forintot.

— És kezet is adsz reá, hogy halálom után . . .

— Én úgy hiszem, hogy hamarabb elhalok, mint te — de ha mégis túlélnék, azt fogom mondani, hogy Reb Izrael Schachner nem ismertem becsületesebb, derekabb, jámborabb embert, hanem kedves Reb Izrael testvér mindezt csupán egy föltétel alatt ígérhetem meg . . .

— Mit akarsz tőlem?

— Nyiltan beszéllek, kimondom, hogy már annyira megszoktalak, miszerint nálad nélkül nem tudnék élni sem . . . Légy szíves, fogadj vissza tehát újból a lakásodba. A hordár Selig még ma felhordja a pereputyomat.

— Hisz én is ezt akartam! felelte Schachner a könyek közt is kacagva, vagy talán azt hiszed, hogy én nem aggódtam miattad? Pedig ki sem tudom mondani, hogy mennyit bánkódtam utánad! . . . Hisz soha sem voltam boldogabb, mint akkor, a mig nálam laktál, mig össze nem vesztünk, rebegte, szempilláit szegyenlősen lesütve.

— Hanem, ha már nálad lakhatom, akkor te is ígérj meg valamit.

— Ugyan mit? Hogy ne legyek olyan czivakodó? Azt szívesen megígérem, le fogok szokni még arról is.

Schmelinget annyira meghatotta Schachner ezen nagy áldozatkészsége, hogy nem volt képes azt elfogadni, mondván:

— Már ugyan miért? Inkább csak czivódj velem!

— De én nem akarok veled veszekedni, kiáltotta Schachner hevesen és most hangoztatott jó szándékát a régi rozsz szokásnak feláldozva.

— Pedig csak czivódj velem, ha jól esik, kiáltotta Schmeling, igyekeztén Schachnernek taláskabálni.

— De ha nem esik jól, viszonzotta Schachner magasabban kiáltva.

— Pedig ugyan is . . . jól esik, Schmeling már majd kimondta, hanem még idejekorán visszaszívta a szót, esendesebb hangon folytatva, különben nem vitázom veled.

— Akkor hát mi az óhajtasod? nógatta Schachner, — mint valami vizsgán a gyermeket.

— Több mindenféle . . . Mindenekelőtt most olyan derek szakácsnőm van, hogy midőu sörért megy, még alig indult el, már is itthon

van, tódította Schmeling, mindenképen meg akarván barátkoztatni Schachner az új szakácsnővel és nem is szerető tartó, ki nem állhatja a férfiakat. És negyedévre fogadtam fel, a derek, jó leányt így el nem csaphatom, nem ereszthetem világgá . . .

— Aztán mit csináljon mi nálunk a szakácsnő? kíváncsiskodott gyanakodva Schachner. Folyt köv.

Nyilt-tér.

Mattoni

Erzsébet sósfürdője

gyógyhely Budapest (Budán).

Idény: május 1-től szeptember 30-ig

Kiváló hatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos dr. BRUCK J., helyetteseként dr. Polgár Emil, nőorvos.

Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő — Pontos közlekedés a társaskocikon, reggeli 5 órától kezdve.

Állomás hely: Ferenc József-tér, a régi Lloyd épület közelében.

A legjobb és legegészségesebb
üditő-ital.
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű vegyületeket ad.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
Szárazkóczy

oltja a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatás ellen.

Mint kiváló különlegességet ajánlok

COGNAC

Fine champagne d Hongrie

• V. S. O. (1882-es évjárat) továbbá

EXTRA jegyű (1888-as évjárat)

a legjobb hírnévnek örvendő

Gróf Keglevich István utd.

czég cognacgyárából.

Tisztelettel

ARON MIKSA.

Nyir-Balkányban egy 6 év előtt ujonnan

berendezett gőzmalom

Höcker-féle 12 lőerejű mozgonynya, valamint olajmalom víznyomó prüssel és kásamalom lisztes kövel, egy lakkház, mel-léképületekkel együtt, valamint 3 hold kerttel, a mely közvetlen mellette fekszik, 7000 ftért szabad kézből eladó.

Reflectánsok értekezhetnek a tulajdonosnál Nyir-Balkányban **Grünwald Kainál.**

Táncziskola megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség beesés tudomására hozni, hogy

Folyó évi július hó 1-től kezdve táncziskolámat

NAGY-CSAPÓ-UTCZA, a „KORONA” vendéglő táncztermébe

helyeztem át s mindenkor KEDD, CSÜTÖRTÖK és SZOMBAT este 8 órától oktatást adok, — minden vasárnap pedig

GYAKORLÓ-ESTÉLYT tartok, melyre volt tanítványaimat is tisztelettel meghívom.

Táncziskolámat úgy kezdők, mint haladók részére nyitom meg

s csak iparos és polgár családok vehetnek részt az estélyeimben s garde des damesel jelenhetnek meg.

Midőn ezen hely séget a legkényelmesebbre s diszesebbre berendeztem, és tágas kiterjedésénél fogva a nagyérdemű közönség előtt eléggé ismeretes, bátor vagyok a helyiséget mu'atságok alkalmával, u. m.: lakadalmak, társas-vacsorák, műkedvelő-előadások, tánczmulatságok, (táncz-próba-estélyekre), egyletek részére közgyűlésekre stb különösen ajánlani, mely esetben kész vagyok az a LEGMÉRSEKELTEBB FELTÉTELEK mellett átengedni.

Bejárt a tánczterembe KOSSUTH-UTCZA felől a SZINHÁZ udvarán, CSAPÓ-UTCZA felől 325. számú ház a kapu alatt jobbra.

BEIRATÁSOKAT ELFOGADOK bármely időben, agyanott avagy a tánczteremben a tanítás estélyén. Külön colonokat háznál is rendezek vagy magántanulókat elfogadok nappali órákban.

Szíves látogatást kér, kiváló tisztelettel
SCHAF JÁNOS
táncztanító, a „KORONA” tánczterem bérlője.

Izzadnak önnek a lábai?

Ha igen, úgy vegyen 22 krért egy tégely

„Mars“-lábkenőcsöt, mely a lábizzadás, feltörés, talpégés, fellovaglás gyógyítására az egyellen biztos hatású szer.

Szétküldési hely: **TAUB ERNŐ** gyógyszerész laboratoriuma, Bpest, VI., Lovag-utca 15.

Főraktár: Török József gyógyszerárban. Budapest, Király-utca 12.

Raktár Debreczenben: **Dr. Rothschnek V. Emil** gyógyszerárban.

Szomorú — de igaz,

hogy öltözékünkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékok észlelünk sietünk az legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünknek az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, főfájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Úgyel se vetünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen megbosszulja magát rajtunk, mert valamint a kis szakadékból nagy lesz, ép úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. — **A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése** amit — idejekorán használva. Egger kellems izü Sodapasztillája csakhamar beszüntett (1 doboz ára 30 kr.) **A tüdő, torok és mellbajok, köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek.** — Egger kitünő izü Mellpasztillája megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal, (1 doboz 50 és 1 ft. Próbadohoz 25 kr.) — Minden gyógyszerárban kaphatók. Főraktár: **Nádorgyógyászat.**

(**Dr. Egger Leó és Egger J.**)
Budapest, Váci-körút 17.

Van szerencsénk tudatni, hogy a **Nagyvárad-Szöllösi Gőz-Sörgyár vezérképviselőségét Debreczen városa és Hajdu-megye részére átvettük és Debreczenben, Péterfia-soron egy**

Sör-raktárt

állítottunk fel.

Nevezett sörfőzde terméke a legjobb hirnév és kelendőségnek örvend, ami főképpen az elismert kitünő minőségben és e mellett kiválóan jutányos árban rejlik.

A sört közvetlen a gyári **ászk-pinczéből kapva, megfelelő jégpinczéinkben folyton frissen tartjuk.**

Az eladás hordókban, avagy palaczkokba lefejtve, (egy láda 50 palaczk) történik és

helybeli vevőink kényelmére, a rendelmenyt **saját költségünkön házhoz szállítatjuk.**

Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálunk és b. megrendeléseit készséggel várva, maradtunk

Telefon.

Kiváló tisztelettel

Telefon.

Lusztig és Halmágyi.

GLEICHENBERG GYÓGYHELY

Steierország.

Gyógyezközők

Alkalikus-muriatilis források: **Constantin** és **Emma források**; alkalikus-muriaticus vassavany: **Johannis-kut**; tiszta vassavany: Klausen forrás, savó, tej, kefir, dagály fenyő-inhallatió egyes kabinokban; Inhaliató fenyőtűgözen. Respirációs készülék, pneumatikus kamarák, édes savanyuviz-és pezsgő Caloritor-fürdők, fenyőtű- és ércz fürdők, nagy hydro-therapeutikus intézet, terep gyógyászat, lanyhos, nedves meleg, pormentes, szélesened levegő, erdős dombos táj. Tengermagasság 300 méter.

Idény Május 1-től Októberig.

Felvilágosítás és prospectus ingyen, lakás megrendelések

Gleichenberg gyógyigazgatóságánál.

mezőgazdasági géppárosok
CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.
ákal a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzesgépek készletek
2 1/2 és 3 1/2 lóerős szalmakaszók, szőlő- és gyümölcs-épek, bere-csaplók, tisztító-roncsok, konkórozók, kaszáló- és arató-gepek, szénagyűjtők,

„COLUMBIA-DRILL”
A legjobb szorítógepek, boronák, szecskavágók, répvágók, kukoritz-morzsológok, darálóok, őrlő-malacok, egytemes aczélekek, két- és háromvasú-ékék és minden egyéb gazdasági gépek.
Kiváló árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Képviselet és bizományi raktár:
BAUER és TÁRSA cégénél
Debreczenben, Nagypéterfia-u. 87/ sz.

